

националенъ духъ останалъ несъкрушенъ. Той се явявалъ и се изразявалъ въ честитѣ възстания противъ византийското владичество въ България и въ ненавистта и омразата, която българскиятъ народъ винаги хранѣлъ къмъ гърцитѣ. Българскиятъ архиепископъ Теофилактъ, Георги Акрополита и много други византийски лѣтописци изрично говорятъ за привързаността на българина къмъ народа си и къмъ всичко що било народно и отъ друга страна за непокорството и готовността му винаги да грабне оръжието противъ византийцитѣ. Националното съзнание, което легнало въ основата на българската държава, съществувало въ всички врѣмена, но то съ силна интензивностъ се проявявало, когато нѣкоя външна опасностъ застрашавала съществуването на българската държава и на българския народъ, или когато нѣкое външно влияние взимало силни и голѣми размѣри, както станало въ царуването на царь Петра I. Общественото настроение противъ силното тогава византийско влияние въ българското държавно управление се изразило въ нѣколко възстания противъ самия царь Петъръ и най-сетнѣ то породило раздѣлението на България на двѣ части и образуването на западната българска държава, въ която народнитѣ правни и държавни понятия напълно били приложени, и националниятъ духъ се проявилъ въ борба противъ византийцитѣ. По свидѣтелството на византийскитѣ лѣтописци, въ врѣме на византийското владичество въ България националното съзнание на българитѣ било много развито; тѣ силно негодували противъ византийското владичество и управление, защото било чуждо. Само благодарение на развитото си национално съзнание българитѣ успѣли да приготвятъ възстанието противъ византийцитѣ и подъ началството на царетѣ Петра II и Асѣна I да счупятъ византийския политически яремъ и да възобновятъ бъл-